

SELETUSKIRI

Antsla Vallavolikogu otsuse „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotlemine“ juurde.

Antsla Vallavolikogu tegi 16. veebruari 2016 otsusega nr 6 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine ja ettepaneku tegemine ühinemisläbirääkimiste alustamiseks” ettepaneku Urvaste vallale, Sõmerpalu vallale, Varstu vallale, Mõniste vallale, Taheva vallale, Karula vallale ja Tõlliste vallale ühinemisläbirääkimiste alustamiseks ja haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamiseks, eesmärgiga moodustada ettepaneku saanud kohaliku omavalitsuste üksuste põhjal üks kohaliku omavalitsusüksus.

Kõik nimetatud vallad, va Urvaste vald, ei nõustunud läbirääkimiste alustamisega.

Samas on Antsla vallasisese linnana märkimisväärne tõmbekeskus eelpool nimetatud valdade ääreküladele, omavalitsuse ja riigi poolt pakutavate teenuste osutamisel ja kättesaamisel.

16. veebruari 2016 otsusega nr 5 moodustas Antsla Vallavolikogu haldusreformi 10-liikmelise komisjoni koosseisus: Kurmet Määrsepp (esimees), Kaia Pruuli (aseesimees), Tiit Tõnts, Kaire Uiboleht, Merike Prätz, Avo Kirsbaum, Kalev Joab, Lehar Neve, Ly Kalmet ja Kaili Preismann.

10.07.2016 pöördus Urvaste Vallavolikogu poole grupp Urvaste valla elanikke, kes väljendas seisukohta, et kultuurilistel, majanduslikel, logistilistel, ajaloolistel ja sotsiaalsetel põhjustel toetavad nad liitumist Võru Maakonna Antsla vallaga ja asuvad selle toetuseks külade põhists küsitlust läbi viima.

Antsla Vallavolikogu tegi uuesti 03. augustil 2016 otsusega nr 47 haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamise ning ühinemisläbirääkimiste alustamise ettepaneku nüüd ainult Urvaste Vallavolikogule.

Urvaste Vallavolikogu 15. augusti 2016. a otsusega nr 25 „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimiste alustamisega nõustumine” alusel on Antsla vald ja Urvaste vald teinud menetlustoimingud haldusreformi käigus Antsla valla ja Urvaste valla ühinemiseks ning ühinemise tulemusena uue haldusüksuse ja avalik-õigusliku juriidilise isiku moodustamiseks.

Seejuures on valla läbirääkijatel ja vallajuhtidel pidevalt laual probleem – kuidas täita seadusega ette nähtud elanike miinimumsuuruse kriteeriumi nõuet - 5000, sest Antsla ja Urvaste valla elanike arv kokku oli 01.12.2016 seisuga **4651**. Antsla ja Urvaste valda ümbritsevad vallad olid oktoobriks 2016 leidnud endile juba muud läbirääkimispartnerid, seega polnud järelejäanud kolme kuu jooksul enam lootust endile uusi läbirääkimispartnereid leida. Küll oli Antsla vallaga huvitatud ühinema mõned külad Karula vallast, kuid ka sellest võimalikust külade ühinemisest ei jätkunuks kriteeriumi täitmiseks. Aktiivsed vallakodanikud mõlemas vallas kutsusid vallaelanikke, kes veel ei olnud endi elukohaks registreerinud Antsla või Urvaste valda, ennast siia sisse registreerima, kuid ka see tegevus ei toonud valdadesse piisaval arvul lisaelanikke. Puudu on ligikaudu 350 inimest. Antsla ja Urvaste vald otsustas, et ei viida läbi sissekirjutuskampaniaid millega näiliselt suurendataks elanike arvu, samas on kõik inimesed teretunud elama Antslasse ja Urvastesse.

„Haldusreformi seaduse” § 9 sätted võimaldavad peale seaduses sätestatud erandite miinimumsuuruse kriteeriumile siiski ka erandeid kaalutusõigusest tulenevalt - juhul kui omavalitsused suudavad põhjendada, kuidas suudetakse erandi kohaldamisel tagada

haldusreformi seaduse § 1 lõikest 2 tulenevate haldusreformi eesmärkide täitmine, milleks on toetada kohaliku omavalitsuse üksuste võimekuse kasvu kvaliteetsete avalike teenuste pakkumisel, piirkondade arengueelduste kasutamisel, konkurentsivõime suurendamisel ja ühtlasema piirkondliku arengu tagamisel. Ühinemise tulemusel peavad kohaliku omavalitsuse üksused olema võimelised iseseisvalt korraldama ja juhtima kohalikku elu ning täitma seadusest tulenevaid ülesandeid, tagama avalike teenuste hea kvaliteedi ja kättesaadavuse ning kulude kokkuhoiu.

Antsla vald ja Urvaste vald on omavahel tugevalt seotud omavalitsused nii ajalooliselt, geograafiliselt kui ka sotsiaalmajanduslikult, sh läbi erinevate avalike teenuste pakkumise. Omavalitsuste vahel on ajalooline side ja keskus-tagamaa seos, samuti toetab ühinemist inimeste igapäevane liikumine. Suurem osa Antsla vallast koos Urvaste vallaga on ajalooliselt kuulunud Urvaste kihelkonda. Transpordiühendused Urvaste valla erinevate piirkondade ning Antsla linna vahel toimivad. Eelduslikult õnnestuks piirkonna siseseid ühendusi ühinemise järgselt veelgi tõhustada, küsimuseks on ühendused maakonnakeskusega ja ka nt Tartuga, kuhu on hetkel otseühendus vaid kord päevas.

Antsla linn Antsla valla keskusena on erinevate uuringute kohaselt Võru linna kõrval ainsaks piirkondlikuks nn 3. tasandi teenuskeskuseks Võrumaal. Antsla linn on küllalt kaugel maakonna keskusest (ca 35 km) ning omab mitmeid toimepiirkonna keskuse tunnuseid (haridusasutused, muusikakool, tervisekeskus, kiirabi, kauplused, töötuskassa teenused, politsei jne). Seetõttu tekiks Antsla ja Urvaste valla ühinemisel vähemalt 3. taseme teenuskeskuse ja tagamaa baasil vald.

Urvaste vald on läbi erinevate teenuste tugevalt seotud Antsla vallaga. Valla keskus Kuldre küla on 8 km kaugusel Antsla linnast, mistõttu on tegemist Urvaste valla elanikele loomuliku tõmbekeskusega igapäevaste avalike (esmatasandi tervishoid, muusikakool, gümnaasium jm) ja erateenuste (kauplused, tankla, erinevad teenused) tarbimisel. Kuna rahvastiku vähenemise tingimustes on suureks väljakutseks olemasolevate teenuste säilitamine, on ühinenud omavalitsuses tänu suuremale elanike arvule lihtsam ühtset teenuspiirkonda tugevdada.

Kahe omavalitsusüksuse ühinemisel eeldatavasti kasvab ametnike spetsialiseerumise võimalus. Ühinenud omavalitsuses on võimalik võtta tööle täiendavaid spetsialiste. Lisaks loob Antsla valla ja Urvaste valla ühinemine paremad eeldused piirkonna jaoks oluliste projektide elluviimiseks (nt esmatasandi tervisekeskuse rajamine). Antsla valla ja Urvaste valla ühinemisel peetakse oluliseks ühinevate omavalitsuste traditsioonide jätkamist ja külade arengut.

18.10.2016. a otsustas Antsla Vallavolikogu korraldada Antsla valla ja Urvaste valla ühinemislepingu projekti ja selle lisade avaliku väljapaneku 25. oktoobrist kuni 15. novembrini 2016. a ning palus elanikel esitada ettepanekud ja vastuväited avalikustatud ühinemislepingule ja selle lisadele kirjalikult hiljemalt 16. novembriks 2016. a. Ühinemislepingule laekus 1 ettepanek, mis puudutas protseduuri, kuidas selgitada välja kodanike eelistus Antsla-Urvaste ühisvalla valla nime osas. Juhtivkomisjon töötas esitatud ettepaneku läbi ning tegi volikogudele ettepaneku arvestada seda osaliselt selles osas, mis puudutas rahvalt arvamuse küsimist. Mis puudutas ettepaneku seda osa, kuidas antud hääli hiljem kokku arvata, siis selles osas jäi juhtivkomisjon seisukohale, et ettepanek protsendivalem ei pruugi olla kõige õigem lahendus. Volikogud nõustusid juhtkomisjoni ettepanekuga õiendiga ja kinnitasid selle oma otsustega 30.11.2016.

Vallaelanikud on ühinemise suhtes saanud oma seisukohta väljendada mitmeti, viimane kord 05.-12. detsembril mõlemas vallas läbi viidud rahvaküsitluse vormis. Sellel küsitlusel osalenud isikutest kaalukas osa (525 inimest) toetas valdade ühinemist.

Antsla ja Urvaste vallavolikogu teeb ettepaneku mitte sundliita ühinemiskriteeriumile mittevastavat Antsla ja Urvaste valla ühinemisel moodustuvat omavalitsusüksust teiste tekkivate uute omavalitsusüksustega, mis piirnevad uue loodava vallaga.

Antsla valla ja Urvaste valla mõjusfäär on kindlasti suurem, kui seda on 5000 elanikku, aga need inimesed elavad naabervaldade haldusterritooriumil. Tänapäevaks on soovi avaldanud Antsla vallaga liituda Karula valla Lusti küla elanikud, küla liitmise menetlus on pooleli.

Perearstid, Töötukassa piirkond ja muud esmatasandi teenused on nii ajaliselt kui ka kvaliteedilt paremini kättesaadavad Antsla linnas või Kuldres kui kuskil mujal, 35 km kaugusel Võrus, Valgas või Otepääl. Ühinemise tulemusel moodustuva uue omavalitsusüksuse pindala on 410,5 km².

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 10 kohaselt kuulub volikogu ainupädevusse haldusterritoriaalse korralduse ning haldusüksuse piiride ja nime muutmise algatamine, otsustamine, taotlemine ja nende kohta arvamuse andmine. Otsuse vastuvõtmiseks on vajalik volikogu koosseisu häälteenamus (7 poolthäält).